

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

**Вищого художнього
професійного училища №3
Наталія КОРОСТІЛЬ**

**ПОЛОЖЕННЯ
щодо протидії булінгу (цькуванню)
у Вищому художньому професійному училищі №3
м. Івано-Франківська**

**Положення обговорено та затверджено
педагогічною радою. Протокол № 06
від 29 серпня 2025року**

м. Івано-Франківськ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення щодо протидії булінгу (цькуванню) у Вищому художньому професійному училищі №3 (далі – Положення) регламентує організацію роботи по запобіганню та протидії булінгу.

1.2. Основною метою протидії булінгу є створення безпечного освітнього середовища, психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу у Вищому художньому професійному училищі №3 (далі – ВХПУ №3), формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя всіх його учасників: здобувачів освіти, педагогічних працівників, співробітників.

1.3. Головними завданнями є ознайомлення здобувачів освіти з поняттям «булінг», його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінковим реакціям; зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю; формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності в контактах здобувачів освіти з навколишнім світом; підвищення рівня самосвідомості здобувачів освіти, встановлення зв'язку із власним внутрішнім «я» та один із одним; вміння вільно виражати почуття.

1.4. Робота щодо протидії булінгу базується на таких нормативно-правових актах:

- Конституція України;
- Закон України «Про освіту»;
- Закон України від 18.12.2018 р. № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»;
- Сімейний Кодекс України;
- Кодекс України про адміністративні правопорушення;
- Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III «Про охорону дитинства» (зі змінами);
- Лист МОН України від 29.12.2018 року № 1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу»;
- Лист МОН України від 29.01.2019 року № 1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 року № 2657-VIII»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за № 111/34394).

1.5. Терміни, використані в цьому Положенні, вживаються в таких значеннях:

- кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

- спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
- сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

1.6. Суб'єктами реагування в разі настання випадку булінгу (цькування) у ВХПУ №3 (далі – суб'єкти реагування) є:

- служба освітнього омбудсмена;
- служби у справах дітей;
- центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- органи місцевого самоврядування;
- керівники та інші працівники ВХПУ №3;
- засновники ВХП №3 або уповноважений ними орган;
- територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в освітньому закладі ВХПУ №3 згідно із Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню), затвердженим директором.

1.7. Педагогічні та інші працівники закладу освіти в разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;
- повідомити директора освітнього закладу та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

2. ФОРМИ ТА ОЗНАКИ БУЛІНГУ

2.1. До булінгу (цькування) належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні ВХПУ №3 та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою директора ВХПУ №3, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, в тому числі щодо третіх осіб, приниження,

переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- інші правопорушення насильницького характеру.

2.2. Виходячи із практичних спостережень, можна визначити такі форми булінгу:

- фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та ін.;
- сексуальний булінг є підвидом фізичного та означає дії сексуального характеру. Його важко розпізнати, тому що жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це дорослим, замикається в собі, постійно плаче на самоті, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду.
- психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви.

До цієї форми можна віднести:

- вербальний булінг: образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;
- кібербулінг – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету, соціальних мереж.

2.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття, пошкодження чи зникнення особистих речей, вимагання особистих речей, їжі, грошей, жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

2.4. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

3. ПОДАННЯ ЗАЯВ АБО ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

3.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, директора ВХПУ №3 або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі.

3.2. У ВХПУ №3 заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає директор.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

3.3. Директор в разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

- невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
- повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
- ініціює скликання засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі – Комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення.

4. ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКУ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

4.1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) у ВХПУ №3; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних і психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

4.2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

4.3. До завдань комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;
- розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену в заяві.

У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену в заяві, до завдань комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних і психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, у тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування);
- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів із усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та коригування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

- надання рекомендацій для педагогічних працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів із малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;

- надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4.4. Формою роботи Комісії є засідання, які проводяться в разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

4.5. Засідання Комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

4.6. Секретар Комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів Комісії, а також заявника та інших зацікавлених осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам Комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

4.7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.

4.8. Під час проведення засідання Комісії секретар веде протокол засідання за формою згідно з додатком до цього Положення.

4.9. Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності Комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні Комісії, під час засідання мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд Комісії;

- ставити питання по суті розгляду;

- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

4.10. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно із протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

4.11. Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) у ВХПУ №3 та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви.

4.12. Склад Комісії затверджує наказом директора ВХПУ №3. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі. Склад Комісії формується з урахуванням основних завдань Комісії.

Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу Комісії входять педагогічні працівники, в тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти.

До участі в засіданні Комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

Головою Комісії є директор освітнього закладу. Голова Комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на Комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду. Голова Комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена Комісії. У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови Комісії.

У разі відсутності голови Комісії та заступника голови Комісії обов'язки голови Комісії виконує один із членів Комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням голови Комісії або заступника голови Комісії.

Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколу засідань Комісії.

4.13. Член Комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

4.14. Член Комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі Комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії;
- брати участь у голосуванні.

5. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

5.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у ВХПУ №3, має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

5.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- партнерства та підтримки між педагогічним колективом закладу освіти і батьками (законними представниками) малолітнього чи неповнолітнього здобувача освіти;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

5.3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) є:

- створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;
- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладі освіти;

- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

5.4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у ВХПУ №3, відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) (далі – План), який затверджується .

Розроблення Плану забезпечує заступник директора з навчально-виховної роботи. Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища у ВХПУ №3.

Заплановані заходи повинні:

- спрямовуватись на задоволення потреб закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;
- залучати всіх учасників освітнього процесу.

План розробляється до початку навчального року.

Заплановані заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, запрошення гостей, у формі рольових ігор та інших організаційних формах.

6. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ ДО СТОРІН БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

6.1. Заходи виховного впливу – заходи, які застосовуються під час освітнього процесу щодо сторін булінгу (цькування) та забезпечують корекцію їхньої поведінки, зокрема виправлення деструктивних реакцій та способів поведінки в міжособистісних стосунках.

6.2. Заходи виховного впливу до сторін булінгу (цькування) у ВХПУ №3, застосовуються з метою:

- відновлення та нормалізації відносин між сторонами булінгу (цькування) після відповідного випадку;
- недопущення повторення випадку булінгу (цькування) між сторонами булінгу (цькування);
- загальної превенції випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

6.3. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками ВХПУ №3, фахівцями служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування).

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти під час реалізації заходів виховного впливу діють у межах повноважень, передбачених законодавством та цим Положенням.

6.4. Психологічний та соціально-педагогічний супровід застосування заходів виховного впливу в групі, в якій стався випадок булінгу (цькування), здійснюють у межах своїх посадових обов'язків практичний психолог та соціальний педагог (за наявності), зокрема:

- діагностику рівня психологічної безпеки та аналіз її динаміки;
- розробку програми реабілітації для потерпілого (жертви) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- розробку корекційної програми для кривдника (булера) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
- розробку профілактичних заходів.

У разі відсутності практичного психолога та соціального педагога в освітньому закладі, супровід застосування заходів виховного впливу здійснюють працівники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

7. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ ТА ФУНКЦІЇ РОБОТИ, СПРЯМОВАНІ НА ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ

7.1. Булінг (цькування) – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

7.2. Профілактика булінгу передбачає роботу за такими напрямками:

- ознайомлення педагогічних працівників з особливостями поширення масових негативних явищ серед здобувачів освіти і загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над дітьми та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях керівників груп);
- просвітницька робота психологічної служби ВХПУ №3 серед здобувачів освіти щодо попередження насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційної роботи, мінілекцій, круглих столів, бесід, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв, організації конкурсів, фестивалів, акцій, створення клубів із правових знань, організації на базі ВХПУ №3 консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, проведення зустрічей із працівниками правоохоронних органів;
- формування правосвідомості і правової поведінки здобувачів освіти, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів освіти, створення умов для самореалізації особистості;
- формування у викладачів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці дітей із метою формування умінь виокремлювати існуючу проблему;
- створення у ВХПУ №3 умов недопущення булінгу та відповідного середовища в освітній установі для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;
- зміцнення захисних сил особистості та організму в протистоянні цькуванню як для здорових здобувачів освіти, так і для тих, хто вже має соматичну або психічну патологію;
- проведення бесід зі здобувачами освіти з метою профілактики булінгу, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різно-манітних форм агресивної поведінки серед підлітків;

- використання потенціалу навчальних предметів, які вивчаються у ВХПУ 3 та які присвячені:

1) здоров'ю, здоровому способу життя і фізичній культурі;

2) особистісному розвитку та плануванню кар'єри.

7.3. Основними функціями щодо протидії булінгу є:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів освіти, викладачів і співробітників, груп і колективів, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих здобувачів освіти, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

- корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів із метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки (в разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності й ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);

- реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги здобувачам освіти, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання у ВХПУ №3 та соціального середовища;

- профілактика – своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя та ін.;

- психологічна просвіта – підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу – здобувачів освіти, викладачів, співробітників.

7.4. До функцій засновника закладу освіти або уповноваженої ним особи відповідно до Закону належить здійснення контролю за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти та розгляд скарг про відмову в реагуванні на випадки булінгу (цькування) за відповідними заявами. Для виконання цих функцій слід призначити відповідальну особу з числа педагогічних працівників та на своїх вебсайтах оприлюднити інформацію, хто виконує відповідну функцію і процедуру подання заяв.

8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

Відповідальність за вчинення булінгу (цькування) визначена ст. 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, тягне за

собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення директором закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

Зоряна ОБУХ

ПРОТОКОЛ № _____

засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

(Найменування освітнього закладу)

_____ 20____ р.

Час _____ год _____ хв

Підстава:

(від кого і коли надійшло заява або повідомлення про випадок булінгу (цькування))

(стислий зміст заяви або повідомлення)

Присутні:

Члени комісії (_____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____

№ _____:

Інші особи (_____ осіб):

СЛУХАЛИ:

I. Затвердження Порядку денного засідання

